

שבת דף כח

מקור להלכה: והיוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן. מנלן?
אמר רבי אלעזר: גמר **אהל אהל** ממשכן; כתיב הכא (במדבר יט) **זאת התורה אפי' כי ימות כאהל**
וכתיב התם (שמות מ) **ויפרש את האהל על המשכן**. מה להלן - של פשתן קרוי אהל, אף כאן - של
פשתן קרוי אהל. (משכן=אוהל)
קושי: אי מה להלן - שזורין וחוטין כפול ששה, אף כאן שזורין וחוטין כפול ששה?
תירוץ: תלמוד לומר: **אהל, אהל** ריבה.
קושי: אי **אהל אהל** ריבה, אפילו כל מילי נמי!
תירוץ: אם כן, גזירה שוה מאי אהני ליה?
קושי: ואימא: מה להלן קרשים, אף כאן קרשים!
תירוץ: אמר קרא (שמות כו) **ועשית קרשים למשכן**, משכן - קרוי משכן, ואין קרשים קרויין
משכן.
קושי: אלא מעתה **ועשית מכסה לאהל עורות איילים מאנפים** הכי נמי, מכסה לא איקרי
אהל! אלא הא דבעי רבי אלעזר: עור בהמה טמאה מהו שיטמא באהל המת? השתא עור
בהמה טהורה לא מטמא, עור בהמה טמאה מיבעיא!
תירוץ: שאני התם דהדר אהדריה קרא, דכתיב (במדבר ד) **ונשאו את יריעת המשכן ואת**
אהל מועד מכסו ומכסה התהם אשר עליה, מקיש עליון לתחתון, מה תחתון קרוי אהל
-אף עליון קרוי אהל.

גופא, בעי רבי אלעזר: עור בהמה טמאה, מהו שיטמא טומאת אהל? הבנת שאלה ר' אלעזר: מאי קמיבעיא ליה? אמר רב אדא בר אהבה: תחש שהיה בימי משה
קמיבעיא ליה, טמא היה או טהור היה?
תשובה 1: אמר רב יוסף: מאי תיבעי ליה? תנינא: **לא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור בהמה**
טהורה בלבד!
קושי: מתיב רבי אבא, **רבי יהודה אומר: שני מכסאות היו, אחד של עורות אילים מאדמים**
ואחד של עורות תחשים. רבי נחמיה אומר: מכסה אחד היה, ודומה כמין תלא אילן. והא תלא
אילן טמא הוא!
תירוץ: הכי קאמר: כמין תלא אילן הוא, שיש בו גוונין הרבה, ולא תלא אילן, דאילו
התם - טמא, והכא - טהור.
חיזוק לתירוץ: אמר רב יוסף: אי הכי היינו דמתרגמינן ססגונא - שש בגוונין
הרבה.

תשובה 2: רבא אמר: עור בהמה טמאה דמטמא באהל המת מהכא,
ניסיון ראשון להביא הוכחה: דתניא: **עור או כעור - ריבה עור בהמה טמאה, ושלקה ביד**
כהן. קצץ מכולן ועשה אחת מהן מנין? תלמוד לומר (ויקרא יג) או כלא טאכנת עור.
קושי: ואיכא למיפרך: מה לנגעים - שכן שתי וערב טמא בהן!
ניסיון שני: אלא: גמר משרצים, דתניא: **עור אין לי אלא עור בהמה טהורה, עור בהמה טמאה**
מנין - תלמוד לומר או עור.
קושי: ואיכא למיפרך: מה לשרצים - שכן מטמאין בכעדשה,
ניסיון שלישי: נגעים יוכיחו. וחזר הדין, לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה, הצד
השורה שבהן - שעור טמא בהן, ועשה עור בהמה טמאה כעור בהמה טהורה, אף אני אביא
אהל המת, שעור טמא בו, ונעשה בו עור בהמה טמאה כעור בהמה טהורה.
קושי: אמר ליה רבא מברניש לרב אשי: איכא למיפרך, מה להצד השורה שבהן - שכן
טמאין בפחות מכזית, תאמר במת שאינו מטמא אלא בכזית!
ניסיון רביעי: אלא אמר רבא מברניש: אתיא בקל וחומר מנוצה של עזים שאין מטמא
בנגעים - מטמא באהל המת, עור בהמה טמאה שמטמא בנגעים - אינו דין שמטמא
באהל המת.

לפי מסקנת הגמרא יש לשאול על הא דתני רב יוסף: לא הוכשרו במלאכת שמים אלא עור בהמה
טהורה בלבד, למאי הלכתא?
תשובה 1: לתפילין.

קושי: תפילין? בהדיא כתיב בהו (שמות יג) **למען תהיה תורת ה' כפיך** - מן המותר בפיד.

תשובה 2: אלא לעורן.

קושי: והאמר אביי: שין של תפילין הלכה למשה מסיני!

תשובה 3: אלא לכורכן בשערן ולתופרן בגידן.

קושי: הא נמי הלכה למשה מסיני הוא, דתניא: **תפילין מרובעות הלכה למשה מסיני, נכרכות**

בשערן ותחפרות בגידן.

תשובה 4: אלא לרצועות.

קושי: והא אמר רבי יצחק: רצועות שחורות הלכה למשה מסיני.

תירוץ: נהי דגמירי שחורות - טהורות מי גמירי?

שאלה: מאי הוי עלה דתחש שהיה בימי משה?

תשובה: אמר רבי אלעא אמר רבי שמעון בן לקיש, אומר היה רבי מאיר: תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה... מדקאמר קרן אחת היתה לו במצחו - שמע מינה טהור היה, דאמר רב יהודה: שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, שנאמר (תהלים סט)

ותטב צו' נשור פר מקנן מפריס.

קושי: מקרין תרתי משמע!

תירוץ: אמר רב נחמן בר יצחק: **מקנן** כתיב.

שאלה: וליפשוט מיניה דמין בהמה הוא!

אין דרך להכריע: כיון דאיכא קרש דמין חיה הוא, ולית ליה אלא חדא קרן - איכא למימר מין חיה הוא.

משנה. פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה,

רבי אליעזר	רבי עקיבא	
טמאה היא ואין מדליקין בה	טהורה היא ומדליקין בה	
לענין טומאה	קיפול אינו מועיל ובמילתיה קמיינתא קיימא	קיפול מועיל ובטולי בטיל
לענין הדלקה	קיפול אינו מועיל וכיון דאדליק ביה פורתא - הויא ליה שבר כלי, וכי קא מדליק - בשבר כלי קמדליק	קיפול מועיל ואין תורת כלי עליו וכי קמדליק - בעץ בעלמא קמדליק.

חיזוק: אמר רב יוסף: היינו דתנינא **שלוש על שלוש מצומצמות** ולא ידענא למאי הלכתא.

קושי: ומדקא מתרץ רב אדא בר אהבה אליבא דרבי יהודה - שמע מינה כרבי יהודה סבירא ליה; ומי אמר רב אדא בר אהבה הכי? והא אמר רב אדא בר אהבה: נכרי שחקק קב בבקעת ישראל מסיקה ביום טוב ואמאי? נולד הוא!

תירוץ: לדבריהם דרבי אליעזר ורבי עקיבא קאמר ליה, וליה לא סבירא ליה.

